USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **Ing. F. B.,** proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Brně,** se sídlem Moravské náměstí 1/1, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2015, č. j. ZKI BR-O-27/232/2015, o námitce podjatosti soudců 10. senátu Nejvyššího správního soudu Mgr. Michaely Bejčkové, Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Zdeňka Kühna vznesené žalobcem,

takto:

Soudci 10. senátu Nejvyššího správního soudu Mgr. Michaela Bejčková, Mgr. Daniela Zemanová a JUDr. Zdeněk Kühn **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 10 As 226/2017.

Odůvodnění:

[1] Dne 21. 7. 2017 podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 6. 2017, č. j. 29 A 91/2015 – 70 (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“). Přípisem ze dne 27. 7. 2017, č. j. 10 As 226/2017 – 15, byl stěžovatel informován o složení senátu, který bude věc projednávat, a zároveň byl poučen o možnosti uplatnit námitku podjatosti proti rozhodujícím soudcům ve lhůtě jednoho týdne od doručení přípisu. Dne 2. 8. 2017 stěžovatel uplatnil námitku podjatosti proti výše jmenovaným soudcům 10. senátu Nejvyššího správního soudu. Jako důvod podjatosti uvedl, že 10. senát již dříve rozhodoval v jeho (skutkově téměř totožné) věci, kvůli níž došlo ke snížení výměry stěžovatelových pozemků (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2015, č. j. 10 As 117/2014 – 64, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Stěžovatel považuje za téměř vyloučené, že by 10. senát Nejvyššího správního soudu mohl v této věci rozhodnout jinak.

[2] Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Princip nestranného, nezávislého a spravedlivého rozhodování

představuje základní pilíř a předpoklad fungování soudní moci a všichni soudci jsou povinni jej ctít a naplňovat.

[3] Odrazem uvedeného principu je ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), které uvádí, že soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, „*jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*."

[4] Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. je nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon a na něj navazující rozvrh práce určuje osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16), tedy když je evidentní, že vztah soudce k věci, účastníkům či jejich zástupcům dosahuje intenzity vylučující nestranné rozhodování soudce (nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, dostupný tak jako ostatní zde uvedená rozhodnutí Ústavního soudu z http://nalus.usoud.cz/).

[5] Při rozhodování o vyloučení soudce nejde pouze o hodnocení jeho subjektivního pocitu, zda se cítí být podjatý či nikoli, nebo o hodnocení osobního vztahu soudce k účastníkům řízení či jejich zástupcům, ale v konečném důsledku zejména o objektivní úvahu, zda lze s ohledem na veškeré okolnosti případu mít za to, že by soudce podjatý být mohl, přičemž tato úvaha musí vycházet z hmotněprávního rozboru skutečností, které k pochybnostem o nestrannosti soudce vedly (nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, a ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01).

[6] Námitka podjatosti směřuje vůči dřívější rozhodovací činnosti 10. senátu. Nejvyšší správní soud k takto uplatněné námitce konstatuje, že důvodem pro vyloučení nemohou být okolnosti spočívající v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech, byť by v těchto věcech byl sám stěžovatel neúspěšný. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či nezákonného postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2015, č. j. Nao 82/2015 – 58). Soudce je vyloučen, jen pokud se přímo podílel na projednávání nebo rozhodování věci v předchozím soudním řízení. Nicméně předchozím soudním řízením není řízení v jiné

soudní věci, byť by se týkala týchž účastníků, ledaže tato řízení spolu značným způsobem souvisí, přičemž by první řízení a z něj vycházející rozhodnutí bylo jedním z podkladů pro pozdější rozhodnutí (srov. usnesení Nejvyšší správního soudu ze dne 31. 5. 2006, č. j. Nao 7/2006 – 121). Pojem předchozího soudního řízení je nutno vyložit materiálně, tedy s ohledem na konkrétní a přímou souvztažnost a věcnou souvislost předmětných řízení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 – 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS).

[7] Při rozhodování o vyloučení soudce je třeba mít na paměti též zachování funkčnosti soudu, resp. zákaz *denegationis iustitiae*, z čehož plyne, že výklad a aplikace ustanovení o vyloučení soudců nemohou vyústit v situaci, kdy již nebudou žádní soudci, kteří by o věci mohli rozhodovat – proto na vyšších stupních soudní soustavy, kde jsou možnosti substituce vyloučeného soudce omezenější, je namístě zaujmout k vylučování soudců přístup restriktivnější než na nižších stupních soudní soustavy, kde je řešení procesní situace v důsledku vyloučení soudců snazší, včetně možnosti přikázání věci jinému věcně příslušnému soudu (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2013, č. j. Nao 41/2013 - 56).

[8] Z tvrzení stěžovatele ani z obsahu spisu nevyplývá, že by se výše jmenovaní soudci podíleli na projednávání nebo rozhodování této věci ve správním nebo v předchozím soudním řízení, přičemž předchozí soudní řízení (ve smyslu § 8 odst. 1 věta druhá s. ř. s.) je třeba chápat nikoli časově (tedy nikoli jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byl žalobce účastníkem a v němž se uvedený soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 – 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS). Ze spisu rovněž neplyne nic, co by nasvědčovalo tomu, že by členové dotčeného senátu měli k projednávané věci nebo k procesním stranám jakýkoliv vztah, což ve svých písemných prohlášeních potvrdili i oni sami.

[9] V rozsudku ze dne 14. 1. 2015, č. j. 10 As 117/2014 – 64, který stěžovatel označuje jako věcně shodný a zásadní pro uplatněnou námitku podjatosti, se Nejvyšší správní soud zabýval právem na přístup k informacím. V oné věci stěžovatel požadoval bližší informace k vydanému správnímu rozhodnutí, a proto Nejvyšší správní soud uvedl, že „*právo na přístup k informacím neslouží jako specifická forma opravného prostředku proti rozhodnutím či postupům správních orgánů. V režimu zákona o svobodném přístupu k informacím se nemůže účastník řízení domáhat „dovysvětlení" toho, proč správní orgán rozhodl, jak rozhodl, respektive zpochybňovat, proč určité důležité skutečnosti v rozhodnutí nejsou uvedeny*". V nyní řešené věci pod sp. zn. 10 As 226/2017 je předmětem přezkumu rozsudek krajského soudu, který se zabýval institutem opravy chyby v katastrálním operátu dle § 36 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jde v něm v zásadě o chybnou výměru pozemku. Byť obě řízení mohla vzejít z jednoho okruhu souvisejících skutkových okolností a mohou být proto materiálně příbuzná, nejedná se o natolik významnou věcnou souvislost, aby bylo možné řízení vedené pod sp. zn. 10 As 117/2014 považovat po formální či materiální stránce za předchozí soudní řízení. Nadto lze podotknout, že složení 10. senátu v této věci se liší (soudkyně Mgr. Michaela Bejčková ve věci pod sp. zn. 10 As 117/2014 nerozhodovala).

[10] Stěžovatel ve svém podání odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2008, sp. zn. 4 Nd 309/2008, uveřejněné pod č. 11/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dostupné na www.nsoud.cz, ve kterém Nejvyšší soud uvedl: „*Pokud žalobce zpochybňuje nepodjatost soudce údaji o jeho dřívějším rozhodnutí v obdobné skutkově téměř stejné věci, pro něž považuje předem za téměř vyloučené, že by v nyní projednávané věci mohl rozhodnout jinak, jde o skutečnost natolik závažnou, že ji lze podřadit pod jeden z důvodů uvedených v ustanovení § 14 o. s. ř. k vyloučení soudce*“. Nejvyšší správní soud při rozhodování o námitce podjatosti není vázán rozhodnutími Nejvyššího soudu (jakkoli tato rozhodnutí pro něj mohou a mají být, řeší-li oba soudy obdobné právní otázky, inspirací silou své argumentační přesvědčivosti – viz k tomu body 29 a 30 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2010, č. j. 5 Afs 86/2009 – 55, č. 2242/2011 Sb. NSS) a postupuje podle odlišného procesního předpisu, jímž je soudní řád správní, který v citovaném § 8 obsahuje samostatnou a komplexní úpravu důvodů pro vyloučení soudců. Z uvedených důvodů je tedy již s ohledem na znění § 8 odst. 1 s. ř. s. nepřípadný odkaz stěžovatele na citované usnesení Nejvyššího soudu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2012, č. j. Nao 44/2012 – 19, ze dne 12. 4. 2017, č. j. Nao 151/2017 – 52, a ze dne 13. 4. 2016, č. j. Nao 80/2016 – 38).

[11] Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že soudci 10. senátu Nejvyššího správního soudu Mgr. Michaela Bejčková, Mgr. Daniela Zemanová a JUDr. Zdeněk Kühn nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 10 As 226/2017.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. srpna 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu